

## ๖. นางยักษิณีเจ้ามารยา (เตลปุตตชาตก)

[๘๖] สมติตุติก อนวเสก

เตลปุตต์ ยถา ปรีหเรย

เอว สจิตตมฺนุรฺกฺเข (สตฺยา)

ปุตฺตยาโน ทิส อคตฺปฺพฺพฺนฺติ ฯ

### ความนำ

พระพุทธเจ้าทรงอาศัยนิคมชื่อเสตกะ ในสุภภรัฐ ประทับอยู่ในป่าตำบลหนึ่ง ทรงปรารภชนบทกัลยาณิสูตฺร ได้ตรัสพระธรรมเทศนาคือกาลาที่ปรากฏ ณ เบื้องต้น

### ปัจจุบันชาติ

มีเรื่องเล่ามาว่า พระพุทธเจ้าทรงแสดงเรื่องชนบทกัลยาณิสูตฺรด้วยทรงมีจุดประสงค์ให้บรรดาเหล่าภิกษุมีเข้าใจในเรื่องการเจริญกายคตาสติ คือการใช้สติพิจารณาร่างกาย ดังต่อไปนี้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เปรียบเหมือนมีสาวงามในชนบทคนหนึ่ง เป็นผู้เชี่ยวชาญในการฟ้อนรำและขับร้อง เธอกำลังทำการแสดงอยู่ต่อหน้ามหาชนซึ่งประชุมกันอย่างแออัดชิดเยียดเพื่อจะดูนางแสดง ในขณะนั้น พระราชามีรับสั่งให้เรียกนักโทษคนหนึ่งออกมาจากเรือนจำทรงประทานโถน้ำมันที่เต็มเสมอปากขอบไว้ในมือของเขา

จากนั้น พระองค์ได้ตรัสสั่งบังคับให้ทหารวังถือดาบคุมตัวเขาเดินผ่านสถานที่ ๆ ชนบทกัลยาณินางนั้นกำลังแสดงอยู่ ถ้าเขาผลอนทำน้ำมันหกตรงจุดไหนให้ตัดคอเขาได้ทันที นักโทษโซคร้ายคนนั้นเกิดอาการกลัวตาย แม้จะอยากดูการแสดงของสาวสวยคนนั้นใจจะขาด แต่เขาก็ไม่กล้าแม้แต่จะชำเลืองดูนางงามนั้นแม้แต่คนเดียวเพราะกลัวทำน้ำมันหกจะทำให้ต้องถูกประหารชีวิต

พระสูตรนี้มีอุปมาไว้ดังต่อไปนี้ กรรมเป็นเหมือนพระราช กิเลสเป็นเหมือนดาบมารดูคนเงือดดาบ ผู้เจริญกายคตาสติคือนักโทษผู้ประคองโถน้ำมัน

ในขณะที่เหล่าภิกษุได้ฟังสูตรนี้อยู่ ภิกษุรูปหนึ่งจึงกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ การที่นักโทษผิใจไม่ยอมมองดูสาวงามที่กำลังแสดงอยู่นั้น ช่างเป็นสิ่งที่ทำได้ยากเหลือเกิน พระพุทธเจ้าข้า พระพุทธองค์จึงตรัสกะภิกษุนั้นว่า ดูก่อนภิกษุ การที่นักโทษคนนั้นไม่กล้าเหลือบมองสตรีโฉมงามเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายมากเหลือเกิน เหตุผลก็เพราะว่าเขาถูกทหารถือดาบขู่เตรียมจะตัดคออยู่ แต่การที่บัณฑิตทั้งหลายในอดีต ไม่หลงลืมสติ สำรวมอินทรีย์ ไม่ยอมมองดูรูปทิพย์ที่จำแลงไว้คอยหลอกล่อ สามารถที่จะเดินผ่านรูปทิพย์เป็นต้นเหล่านั้น

ไป จนในที่สุด พระองค์ได้ครองราชย์ต่างหากเป็นสิ่งที่กระทำได้อย่างกว่า อันภิกษุทั้งหลาย กราบทูลอาราธนาแล้ว จึงทรงนำอดีตนิทานมาตรัส ดังต่อไปนี้

### อดีตชาติเนื้อหาขาดก

ในอดีตกาล พระเจ้าพรหมทัตเสวยราชสมบัติ ณ กรุงพาราณสี พระองค์ทรงมีราชโอรสถึง ๑๐๐ พระองค์ พระราชโอรสองค์น้อยสุดมีหน้าที่คอยดูแลพระปัจเจกพุทธเจ้าผู้มาฉันอาหารในวัง วันหนึ่ง พระราชโอรสพระองค์นั้นได้ตรัสถามพระปัจเจกพุทธเจ้าว่าตัวพระองค์จะได้ครองราชย์ในเมืองนี้หรือไม่ ท่านได้พยากรณ์อนาคตกาลให้ฟังดังต่อไปนี้ว่า

“ขอถวายพระพร มหาบพิตร ตัวพระองค์จะได้ขึ้นเป็นกษัตริย์ครองราชย์ในเมืองตักกสิลาในวันที่ ๗ นับจากวันนี้ ซึ่งเมืองนั้น ถ้าไปในทางอ้อมจะมีระยะทางไกลถึง ๑๒๐ โยชน์ แต่ถ้าไปทางลัดจะใกล้แค่เพียง ๕๐ โยชน์เท่านั้น แต่เป็นทางที่น่ากลัวเพราะมีฝูงนางยักษ์ฉกฉวยได้คอยหลอกหลอนจับคนกิน โดยเฉพาะถ้าเป็นบุรุษผู้เดินทางผ่านไปนั้น ก็จะมีชะตากรรมที่น่าเศร้า เพราะจะต้องตกเป็นสามีของพวกนางและจะถูกกัดกินจนตายในที่สุด”

พระราชกุมารทรงให้คำมั่นสัญญาว่าพระองค์จะไม่ยอมตกอยู่ภายใต้อำนาจของนางยักษ์ฉกเหล่านั้น จากนั้น ได้ทรงรับทรายเสกและด้ายเสกด้วยพระปริตรจากพระปัจเจกพุทธเจ้า ทรงทูลอ้อนพระชนกและพระชนนี โดยมีคนไปด้วย ๕ คน แม้พระองค์จะตรัสห้ามอย่างไรพวกเขาก็ยังขอติดตามไป ในระหว่างทาง เหล่านางยักษ์ฉกได้จำแลงตัวเป็นสาวสวยไปดักกินลูกน้องของ พระราชโอรสทีละคนจนหมดสิ้น เนื่องจากคนเหล่านี้บางคนก็ชอบรูปสาวสวย บางคนชอบฟังเสียงที่ไพเราะ บางคนชอบเห็นแก่กิน บางคนชอบสัมผัสที่นุ่มนวล

จนสุดท้าย ก็เหลือแต่พระราชกุมารเพียงพระองค์เดียว นางยักษ์ฉกคนหนึ่งไม่สามารถกินท่านได้เลย มันจึงติดตามไปเพื่อหาโอกาสกินโดยแปลงเพศเป็นสาวสวยบ้าง หญิงท้อแก่บ้าง อุ่มลูกบ้างแล้วบอกคนที่ผ่านไปว่า เป็นภรรยาของพระราชกุมาร แต่ท่านก็ปฏิเสธไม่ยอมรับ นางก็กล่าวมุสาต่อคนเหล่านั้นว่า สามีกำลังโกรธไม่พอใจนางอยู่จึงไม่ยอมรับตัวนางว่าเป็นภรรยา

ในที่สุด นางยักษ์ฉกได้ตามพระราชกุมารไปจนถึงตักกสิลา นคร เมื่อพระองค์เข้าไปประทับอยู่ที่ศาลาริมทาง นางไม่สามารถเข้าไปภายในศาลาได้เพราะเกรงเดชของด้ายสายสิญจ์และทรายเสกของพระปัจเจกพุทธเจ้า ระหว่างนั้น พระราชาแห่งเมืองตักกสิลาผ่านไปเห็นนางยักษ์ฉกจำแลงผู้มีรูปโฉมงดงาม จึงให้ราชบุรุษมาสอบถามว่านางมีสามีหรือไม่ นางก็บอกว่าสามีอยู่ในศาลา แต่พระราชกุมารก็ปฏิเสธอีก พระราชาจึงถือว่านางไม่มีสามีจึงรับนางไปเป็นอัครมเหสีมอบความเป็นใหญ่ในวังให้นางจัดการ

เมื่อพระราชาบรรทมหลับ นางก็ไปพาพวกยักษ์จากเมืองยักษ์มากินพระราชาและคนในวังจนหมดไม่เว้นแม้แต่สุนัขและไก่ที่อยู่ในวัง รุ่งเช้า ประชาชนเห็นผิสดังเกิดที่ประตูวัง

ไม่เปิด จึงชวนกันฟังประตู่วังเข้าไปจึงพบแต่ซากกระดูกเต็มไปหมด ในวันนั้น พระราชกุมาร ได้อาทรายเสกพระปริตรใส่ไว้ที่พระเกษา วงด้ายเสกล้อมศาลาเอาไว้ ทรงถือพระบรรทัดประทับ ยืนอยู่ในศาลานั้นจนอรุณขึ้น

พวกมนุษย์ทำความเข้าใจแล้วก็ปรึกษากันว่า บุรุษคนนี้สำรวมอินทรีย์ไม่ยอมเป็นเหยื่อนางยักษ์ผู้จำแลงกายเป็นสาวสวยติดตามเขาเลย เขาเป็นผู้ประเสริฐเหมาะที่จะดูแลปกครองบ้านเมืองสร้างความสุขให้แก่พวกเรา จึงร่วมใจกันยกราชสมบัติยกท่านขึ้นเป็นกษัตริย์แห่งตักกสิลา นคร พระองค์ทรงครองราชย์อย่างไม่ถึงแก่อกติ ๔ ไม่ทำให้ทศพิชราชธรรมกำเริบ ทรงกระทำบุญมีทานเป็นต้นตราบสิ้นพระชนม์

พระพุทธเจ้าทรงนำเรื่องในอดีตกาลประกอบอธิบายแล้ว ครั้นเมื่อพระองค์ได้ตรัสรู้แล้วได้ตรัสพระคาถานี้ใจความว่า

**“บัณฑิตผู้ปรารถนาจะไปสู่ทิศที่ยังไม่เคยไป ก็พึงตามรักษาจิตของตนไว้ด้วยสติ เหมือนบุคคลพึงประคองภาชนะที่เต็มเปี่ยมด้วยน้ำมันซึ่งไม่สามารถ ใส่อะไรลงไปได้อีกแล้ว”**

#### ความหมายของคาถา

พระโยคาวจรผู้ต้องการหลุดพ้นจากความทุกข์คือการเวียนว่ายตายเกิด พึงประคองจิตของตนเอาไว้เหมือนบุรุษประคองน้ำมันที่เต็มและมีคนคอยจะตัดคอถ้าทำน้ำมันหก พึงรักษาจิตไว้ด้วยกายคตาสติ ไม่ปล่อยจิตให้ฟุ้งซ่านไปในอารมณ์ภายนอกแม้แต่นิดเดียว เพราะถ้าฝึกจิตดีแล้วจะเป็นเหตุนำความสุขมาให้

พระศาสดาครั้งทรงนำพระธรรมเทศานี้มาแล้วทรงประชุมชาดกว่า ราชบริษัทในครั้งนั้น ได้มาเป็นพุทธบริษัทในครั้งนี้ ส่วนพระราชกุมารผู้ครองราชสมบัติในครั้งนั้น ได้กลับชาติมาเกิดเป็นเราตถาคตนั่นเอง

#### สรุปสุภาษิตจากชาดกนี้

สติมโตะ สทา ภาททำ คนมีสติ มีความเจริญทุกเมื่อ

๓๐/๑๐/๒๕๕๐

\*\*\*\*\*